

Information om strandskydd

Strandskyddet finns till för att bevara allmänhetens tillgång till stränder och vatten, förhindra överexploatering av stränderna samt skydda djur- och växtlivet i och kring vattnet.

Informationsblad från
Miljö- och byggnadskontoret

Vad innebär strandskydd?

Strandskyddet som regleras i miljöbalkens 7 kapitel omfattar både land och vatten och sträcker sig i normalfallet 100 m i båda riktningarna från strandkanten. Strandskyddet gäller vid havet samt alla sjöar och vattendrag. Skärgårdsområdets öar samt fastlandskusten har ett differentierat strandskydd mellan 100 och 300 m. Även fyra av kommunens sjöar har ett utökat strandskydd:

- Storsjön i Uknadalen
- Tynn
- Gissjön
- Maren

Om du är osäker på vad som gäller i ditt område, kan du kontakta Miljö- och byggnadskontoret.

Strandskyddet innebär att det är förbjudet att:

- Uppföra nya byggnader
- Ändra byggnader så att de kan användas till ett annat ändamål (exempelvis inreda sjöbod till bostad)
- Utföra anläggningar eller anordningar som stänger ute allmänheten från ett område dit allmänheten annars skulle ha tillträde, t.ex. bryggor, staket, grillplatser.
- Genomföra andra åtgärder som väsentligt kan förändra livsvillkoren för djur- eller växtarter, till exempel gräva eller fälla träd.

Foto: Carolina Hillerdal

Vissa ekonomibyggnader och åtgärder som behövs inom jord- och skogsbruket samt fiskerinäringen kan slippa dispensprövning. Även om dispensprövning inte behövs ska du samråda med kommunens bygglovshandläggare för lämplig placering av byggnaden enligt 2 och 8 kapitlen i plan- och bygglagen.

Samtliga fyra villkor ska vara uppfyllda för att slippa dispensprövning:

- Byggnaden/åtgärden behövs för näringen
- Byggnaden/åtgärden kan inte ligga på annan plats än inom strandskyddszonen
- Byggnaden avser inte bostadsändamål
- Verksamheten ger ett betydande tillskott till försörjningen - enbart hobbyverksamhet räcker inte

Dispens – ett måste för att bygga eller ändra

Dispens från strandskyddsbestämmelserna kan lämnas **om det finns särskilda skäl** för detta **och om åtgärden inte skadar djur- och växtlivet och inte heller hindrar allmänhetens tillträde**. Det är mycket viktigt att man i ansökan noga redogör för vilka särskilda skäl man anser sig ha för att få dispens. Som särskilda skäl räknas:

- Att marken redan är tagen i anspråk t.ex. etablerad tomtplats kring bostadshus eller industriområde där området inte längre är allemansrättsligt tillgängligt
- Platsen är väl avskild från stranden av t.ex. en större väg eller järnväg
- Anläggningar som för sin funktion måste ligga vid vatten och behovet inte kan tillgodoses utanför området
- Utvidgning av pågående verksamhet t.ex. industri eller hamn som inte kan tillgodoses utanför området
- Att det finns ett angeläget allmänt intresse som tätortsutveckling, infrastruktur, friluftsliv, miljö, natur eller kulturhistoria som inte kan tillgodoses utanför området
- Att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse

Om kommunen i sin översiktsplan har pekat ut strandområden för landsbygdsutveckling (LIS) finns inom dessa ytterligare skäl:

- Att byggnaden, verksamheten, anläggningen eller åtgärden bidrar till utvecklingen av landsbygden
- Bostadshuset avses att uppföras i anslutning till befintligt bostadshus

Vad räknas inte som särskilda skäl?

Det räcker inte att enbart ange som skäl att åtgärden inte försämrar allmänhetens tillträde till området och att växt- och djurlivet inte påverkas. Dessa faktorer räknas inte som särskilda skäl utan är en förutsättning för att dispens ska kunna ges. Övriga skäl som **inte** anses som särskilda skäl är:

- Att området sällan eller aldrig besöks
- Att stranden är otillgänglig eller i övrigt olämplig för bad och friluftsliv
- Personliga skäl som t.ex. återflyttning till gamla hemtrakter eller en önskan om att få bosätta sig nära resten av familjen

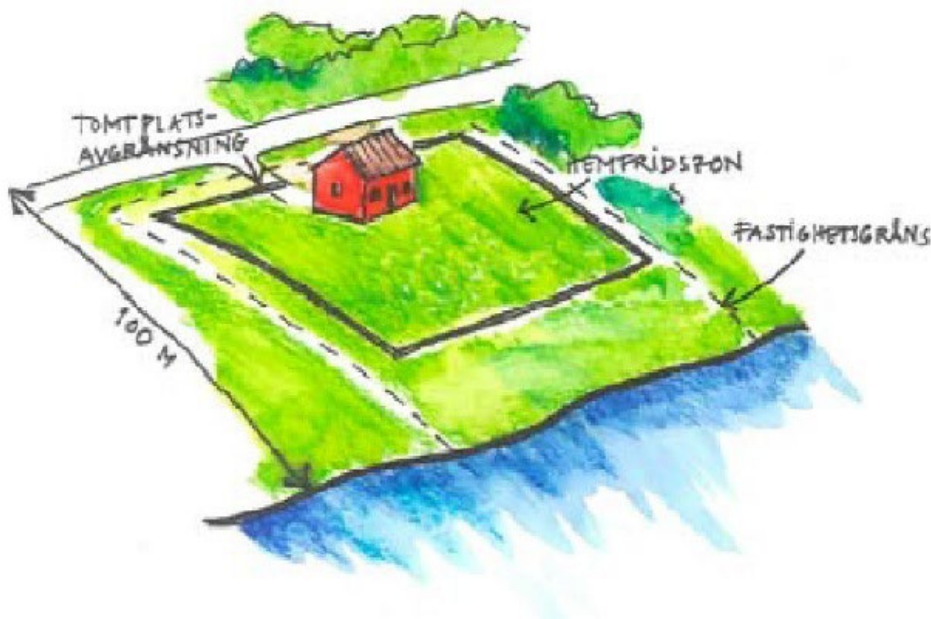
Fri passage

Mellan strandlinjen och den planerade anläggningen ska det finnas ett område där allmänheten fritt kan passera. Detta område är även viktigt för att bevara livsvillkoren för djur och växter. Endast i områden där fri passage redan är en omöjlighet kan man kringgå detta krav.

Skilj på tomtplats och fastighet

När en ansökan om strandskyddsdispens handläggs sker samtidigt en bestämning av vilket område som får tas i anspråk som tomt eller annars användas för det tänkta ändamålet. Det är skillnad på fastighet och tomtp plats, och det har stor betydelse om det du planerar ligger inom eller utanför din tomtp plats.

- Fastigheten är hela det mark och/eller vattenområde du äger. Denna yta är ofta större än tomtp platsen, såvida fastigheten inte är mycket liten och t.ex. bara omfattar enbart ett mindre område runt en byggnad. I dessa fall kan ytan för tomtp plats och fastighet anses sammanfalla.
- Tomtp platsen är zonen närmast kring en byggnad, normalt sett huvudbyggnaden. Detta är ägarens privata zon kallad hemfridszon. Inom detta område gäller inte allemansrätten.

Naturvårdsverket 2012

Vad kostar det?

Kommunen tar ut en avgift för dispensprövning enligt fastställd taxa. Både vid dispensprövning och vid tillsyn används en timtaxa. Utöver timtaxan tas en besöksavgift ut vid inspektion/besök. Mer information om taxan finns på kommunens hemsida.

Hur länge gäller dispensen?

Dispensen upphör att gälla om åtgärden man ansökt för inte har påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år. En dispens kan även begränsas till en tidsbestämd period.

Foto: Gun Lindberg

Särskilda områden

Om ditt område tillhör ett särskilt skyddat område enligt nedan ska du ansöka om strandskyddsdispens hos länsstyrelsen i stället för hos kommunen.

Detta gäller för t.ex.:

- Statligt utpekade naturreservat
- Natura 2000-område
- Fågelskyddsområde
- Biotopskyddsområde

Om du ska bygga eller gräva i vattnet, till exempel anlägga en brygga, pir eller muddra, är det fråga om vattenverksamhet som **även** kräver anmälan till Länsstyrelsen i Kalmar län enligt 11 kapitlet i miljöbalken. I dessa fall brukar Länsstyrelsen också handlägga strandskyddsprövningen.

Tillsyn

Att bryta mot strandskyddsreglerna är ett lagbrott. När en anmälan kommer till Miljö- och byggnadskontorets kännedom skickas den till Åklagarmyndigheten, som kan gå vidare med åtal. En anmälan om brott mot strandskyddsbestämmelserna resulterar i en utredning och kommunen kan ta ett beslut om föreläggande om rättelse, att exempelvis ta bort byggnaden. Rättelsen kombineras ofta med vite.

Tips för att öka chanserna till dispens!

Bygg nära befintliga byggnader. Gäller det en brygga, placera den helst i ett område där det redan finns bryggor. Gemensamma bryggor och bryggor som är till för allmänheten ökar chansen till dispens.

Ansökan inskickad – vad händer sen?

Ärendet prövas för att se om det finns grund för att bevilja dispens. Därefter fattar Miljö- och byggnadsnämnden sitt beslut och du får beslutet skickat till dig. Du har alltid möjlighet att överklaga kommunens beslut. Ett överklagande av beslutet skall vara inlämnat till Miljö- och byggnadskontoret senast tre veckor efter att du mottagit beslutet. Överklagandet prövas därefter av Länsstyrelsen i Kalmar län. Kommunens beslut om strandskyddsdispenser skickas alltid till Länsstyrelsen, som i sin tur har rätt att överpröva beslutet inom tre veckor. Beslutet vinner laga kraft om ingen överklagan gjorts inom tre veckor. När ärendet är avgjort skickas en faktura till dig.

Tänk på att du även kan behöva bygglov för din åtgärd! Ibland kan även anmälan om vattenverksamhet, tillstånd för miljöfarlig verksamhet eller andra tillstånd behövas. Tillstånd krävs för åtgärder inom Natura 2000 – områden och ska sökas innan dispens beviljas. Om din verksamhet är omfattande kan det krävas planläggning. Då ska du kontakta kommunledningskontorets avdelning för fysisk planering.

Om du är osäker på vilka regler som gäller, kontakta alltid Miljö- och byggnadskontoret!

Kontakt:

Västerviks kommun
Miljö-och byggnadskontoret

Vxl: 010-355 40 00

mbn@vastervik.se